

POL-30 Lamminpää Leea(UM)

03.07.2014

VASTAANOTTAJA:
Ulkoasiainvaliokunta

Asia

**EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/EU:n yhteinen siviilikriisinhallintaoperaatio
siviilipuolen turvallisuussektorin uudistamisen tukemiseksi Ukrainassa**

U/E/UTP-tunnus UTP 17/2014vp

EUTORI-tunnus

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys EU:n yhteisestä siviilikriisinhallintaoperaatiosta siviilipuolen turvallisuussektorin uudistamisen tukemiseksi Ukrainassa.

Eurooppakirjeenvaihtaja

Tarja Fernández

LIITTEET UM2014-00872

Viite

Asiasanat	Ukraina, Venäjä, YTPP, YUTP, siviilikriisinhallinta
Hoitaa	PLM, UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK, YM

Ulkoasiainministeriö

PERUSMUISTIO

UM2014-00872

POL-10 Shakir Aysu(UM)

03.07.2014

Asia

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/EU:n yhteinen siviilikriisinhallintaoperaatio siviilipuolen turvallisuussektorin uudistamisen tukemiseksi Ukrainassa

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ulkoasiainneuvosto teki 23.6.2014 päätöksen EU:n siviilikriisinhallintaoperaation perustamisesta Ukrainaan. Ulkoasiainneuvosto hyväksyi myös operaation kriisinhallintakonseptin. Päätös operaation käynnistämisestä tehdään suunnitelmien mukaan syyskuun 2014 alkupuolella.

Suomen kanta

Suomi on tukenut EU:n siviilikriisinhallintaoperaation perustamista Ukrainassa siviilipuolen turvallisuussektorin uudistamisen tukemiseksi. Suomi on painottanut, että EU:n siviilikriisinhallintaoperaation tulisi täydentää ja tukea Etyjin monitorointimissiota, eikä luoda päällekkäisiä toimintoja tai epäsuorasti vaikeuttaa Etyjin tavoitteiden toteutumista. Suomen mukaan operaation toiminnan tulisi keskittyä turvallisuussektorin kehittämiseen siviilisektorilla. Suomi on korostanut, että EU:n siviilikriisinhallintaoperaation tulisi alkuvaiheessa keskittyä turvallisuussektorin kehittämiseen Kiovassa ja tuen toteuttamiseen strategisella tasolla (esimerkiksi neuvonantotehtävät). Suomi harkitsee osallistumista siviilikriisinhallintaoperaatioon tarjoamalla operaatioon kansallisia asiantuntijoita.

Pääasiallinen sisältö

Ukrainan ulkoasiainministeri lähestyi toukokuun alussa EU:n korkeaa edustajaa kirjeellä pyytäen EU:ta lähettämään Ukrainaan YTPP-operaation Ukrainan hauraan tilanteen lievennyttämiseksi. Lisäksi Ukrainan viranomaiset ovat useaan otteeseen ilmaisseet toiveensa EU:n YTPP-operaatiotuesta Ukrainan siviilipuolen turvallisuussektorin uudistamisen tukemiseksi. YTPP-operaatio on Ukrainalle tärkeä, sillä turvallisuussektorin perusteellinen uudistaminen nähdään erittäin tarpeelliseksi.

Ulkoasiainneuvosto ilmaisi 14.4.2014 valmiutensa avustaa Ukrainaa siviilipuolen turvallisuussektorin uudistamisessa sekä poliisi- ja oikeussektorilla. Ulkoasianneuvosto

pyysi EU:n ulkosuhdehallintoa perustamaan asiantuntijaryhmän osallistumaan tausta-asiakirjan (Political Framework for Crisis Approach) valmisteluun ja selvittämään eri tavat avustaa Ukrainaa, mukaan lukien mahdollisen YTPP-operaation kautta. Ulkoasiainneuvosto toisti 12.5.2014 valmiutensa avustaa Ukrainaa siviilipuolen turvallisuussektorin uudistamisessa ja pyysi EU:n ulkosuhdehallintoa laatimaan kriisinhallintakonseptin mahdollista YTPP-operaatiota varten. Ulkoasiainneuvosto teki 23.6.2014 päätöksen EU:n siviilikriisinhallintaoperaation perustamisesta Ukrainaan ja hyväksyi operaation kriisinhallintakonseptin. Päätös operaation käynnistämisestä tehdään suunnitelmien mukaan syyskuun 2014 alkupuolella.

Hyväksytyn Ukrainan siviilikriisinhallintaoperaation kriisinhallintakonseptin mukaan turvallisuussektoriuudistus vaatii pitkántähtäimen sitoutumista ja täten on tärkeää, että EU pysyy vahvasti sitoutuneena Ukrainan kehittämiseen. Siviilikriisinhallintaoperaatio toimii tätä sitoutumista tukevana lyhyen- ja keskipitkän aikavälin instrumenttina.

Ukrainalla ei ole siviilipuolen turvallisuussektorin strategista visiota, konseptia tai toimintasuunnitelmaa. Näiden suunnittelua ja toimeenpanoa varten EU:n siviilikriisinhallintaoperaatio tulee muun muassa mentoroimaan ja neuvomaan ukrainalaisia viranomaisia ja muita oleellisia tahoja uuden turvallisuusstrategian luomisessa ja siihen liittyvien uudistusten toimeenpanossa. YTPP-operaatio tulee muun muassa antamaan keskeisille viranomaisille Kiovassa strategista neuvoa, erityistaitoja, asiantuntija- ja aluetuntemusta turvallisuussektorin strategioiden kehittämiseksi ja oikeusvaltion uudistamiseksi. Operaatio tulee tukemaan kokonaisvaltaisen korruption vastaisen strategian kehittämistä.

EU:n työtä tullaan koordinoimaan samanaikaisten muiden sektorien uudistusten kanssa kansainvälisen yhteisön toiminnan johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Operaation koordinointi, yhteistyö, johdonmukaisuus ja synergiat muiden EU:n toimintojen, Etyjin sekä muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa varmistetaan. EU:n operaatio täydentää ja tukee Ukrainassa toimivaa Etyjin monitorointimissiota välttämällä päällekkäisiä toimintoja. Lisäksi päällekkäisyyttä vältetään monitorointia neuvonantoa ja tietotaitoa antavan EUBAM Moldova/Ukraina -rajavalvonnan avustusoperaation kanssa.

Kriisinhallintakonseptin mukaan EU:n poliittisena tavoitteena on edistää eurooppalaisia arvoja, oikeusvaltiota ja demokraattisia periaatteita, jotta Ukraina voi kehittää nykyaikaisia poliittisia puitteita edistääkseen maan poliittista ja taloudellista nykyaikaistamista, mukaan lukien kokonaisvaltaisen ja kattavan perustuslaillisen uudistuksen sekä oikeus- ja turvallisuussektorin uudistukset. EU:n strategisena tavoitteena on luoda olosuhteet, jotka mahdollistavat vakaan turvallisuustilanteen, oikeusvaltion uudelleenvakiinnuttamisen sekä viranomaisten kapasiteetin parantamisen sisäisestä turvallisuudesta vastuussa olevien instituutioiden riittävän, ammattitaitoisen ja demokraattisen hallinnan varmistamiseksi.

Kriisinhallintakonseptin mukaisesti operaatio kattaa Ukrainan. Operaatio on ensivaiheessa Kiova-painotteista ja operaatiolle perustetaan strateginen neuvonantokeskus Kiovaan. Operaatio tulee lisäämään kapasiteettiaan sen strategisten neuvonantotehtävien tukemiseksi alueellisen ulottuvuuden avulla (esimerkiksi kenttävierailut liikkuvien tiimien avulla). Operaation suunnitteluasiakirjojen laadinnan yhteydessä tullaan tarkentamaan modaaliteetteja alueelliselle läsnäololle huomioiden operatiiviset edellytykset ja turvallisuustilanne.

Operaation alustava mandaatti on kaksi vuotta. Operaation ensimmäisen toimintavuoden jälkeen (yksi vuosi käynnistämisestä) laaditaan strateginen katsaus, jossa muun muassa

analysoidaan edistystä siviilipuolen turvallisuussektorin uudistuksessa, Ukrainan omistajuutta, operaation saavutuksia, pysyvien kenttätoimistojen perustamista, henkilöstön turvallisuustilannetta ja kalibroidaan operaation mahdollista seuraavaa vaihetta. Operaation mandaatin mahdollisesta jatkamisesta päätöksen tekevät EU:n jäsenmaat.

Operaation henkilöstön koko, työtehtävät ja budjetti ovat yhä suunnitteluvaiheessa. Operaation johdon ja valmistelutiimin rekrytointi on alkanut ja ensimmäisen vaiheen rekrytoinnit saataneen päätökseen heinäkuun 2014 aikana. Alustavien aikataulusuunnitelmien mukaan ulkoasiainneuvosto hyväksyy operaatiokonseptin syyskuussa 2014, jonka jälkeen operaatio saa pysyvää henkilöstöä.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Shakir Aysu/UM aysu.shakir@formin.fi puh. 050 438 4297

Johansson Ulriikka/SM ulriikka.johansson@intermin.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

